

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger**1. Indledning***1.1. Den overordnede baggrund for forslaget*

Naalakkersuisut besluttede i forbindelse med sit uddannelsesseminar i januar 2022 bl.a. at muliggøre, at elever kan påbegynde en erhvervmæssig grunduddannelse, selv om eleverne ikke på forhånd har sikret sig en praktikplads. Beslutningen tog afsæt i en overordnet målsætning om at sikre, at flere elever kan komme i uddannelse. Beslutningen knyttede sig til den gennemgående struktur i erhvervsuddannelseslovgivningen om, at påbegyndelse af en erhvervmæssig grunduddannelse forudsætter, at eleven forinden har indgået en lærlingekontrakt bortset fra de erhvervsuddannelser, som i det hele er tilrettelagt som skolepraktik. Ved en erhvervmæssig grunduddannelse forstås en vekseluddannelse, hvor der skiftes mellem praktik- og skoleophold. En erhvervmæssig grunduddannelse indeholder samtidig grundfag, områdefag, specialefag samt eventuelt valgfag og forudsætter, at der er indgået en lærlingekontrakt eller en uddannelsesaftale, medmindre ansøgeren er optaget på skolepraktik.

I det følgende anvendes i overensstemmelse med gældende lovgivning udtrykket ”lærlingekontrakt” i forhold til selve aftalen om en praktikplads og benævnelsen ”uddannelsesaftale” i relation til lærlingekontrakter på social- og sundhedsområdet. Derudover benyttes benævnelsen ”praktikplads” med hensyn til ansættelsesforholdet i en praktikvirksomhed”. Det fremgår i den forbindelse af bemærkningerne til den gældende Inatsisartutlovs § 25, stk. 2, at ”uddannelsesaftale” benyttes for lærlingekontrakter på social- og sundhedsområdet.

Spørgsmålet om muligheden for at påbegynde en erhvervmæssig grunduddannelse uden forudgående lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale blev også berørt i drøftelser i det daværende projektsekretariat i relation til arbejdsgruppen H2 – Erhvervs- Beskæftigelses- og Uddannelsesindsats på et møde den 6. januar 2022. Drøftelserne omhandlede bl.a. spørgsmålet om, hvilke udfordringer der står i vejen for at implementere muligheden for at påbegynde et grundforløb uden en forudgående aftale om praktikplads. Løsningsmodellerne berørte i den forbindelse både overvejelser vedrørende lovgivning og kapacitet. I forhold til kapacitet blev det vurderet, at det på bestemte uddannelser vil være muligt at optage flere elever, hvis kravet om forudgående lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale ikke skal opfyldes.

Forslaget har derfor både til formål at åbne op for optagelse af elever, som ikke har kunnet skaffe praktikplads og at udnytte uddannelsesinstitutionernes kapacitet bedre.

Naalakkersuisuts beslutning er imidlertid ikke ensbetydende med, at kravet om lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale helt skal udgå af erhvervsuddannelserne. Beslutningen omhandlede først og fremmest spørgsmålet om, hvorvidt det skulle være en betingelse for optagelse på en erhvervsmæssig grunduddannelse, at man som elev forinden har sikret sig en praktikplads.

Drøftelserne omhandlede således muligheden for tilrettelæggelse af erhvervsmæssige grunduddannelser i form af vekseluddannelser, der påbegyndes som et grundforløb på skolen af f.eks. 1 års varighed, uden at der forinden er indgået en lærlingekontrakt.

Kravet om en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale vil derfor fortsat bestå, men vil først blive aktualiseret på et senere tidspunkt i uddannelsesforløbet. Dette implicerer samtidig en forpligtelse til at sikre eleven en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale senere i uddannelsesforløbet eller at sørge for, at eleven på anden vis kan gennemføre uddannelsen.

Dette har foranlediget dette forslag om ændring af Inatsisartutloven, hvorved bestemmelser om definitionen på en erhvervsmæssig grunduddannelse ændres. Samtidig foreslås kravet om en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale som forudsætning for adgangen til en erhvervsmæssig grunduddannelse præciseret i Inatsisartutlovens bestemmelse om adgangen til uddannelserne.

Endvidere foreslås der indsat en udtrykkelig bestemmelse, hvorefter betingelsen om en forudgående lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale som en forudsætning for optagelse på en erhvervsmæssig grunduddannelse kan fraviges under visse omstændigheder.

1.2. Hovedlinjer i loyforberedelsen

Forslaget er som anført indledningsvis udarbejdet med udgangspunkt i Naalakkersuisuts beslutning om at arbejde for at sikre elever en plads på en erhvervsmæssig grunduddannelse, selvom de på forhånd ikke har indgået en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale. Endvidere knytter forslaget sig til en række tilkendegivelser om samme fra relevante aktører på erhvervsuddannelsesområdet.

Udover drøftelserne i den ovenfor nævnte arbejdsgruppe i form af H2 – Erhvervs- Beskæftigelses- og Uddannelsesindsats er spørgsmålet også blevet adresseret af bestyrelsen for KTI og Grønlands Erhverv (GE). GE har i den forbindelse i en skrivelse til Departementet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke af 9. september 2022 anført, at Grønlands Erhvervs Brancheudvalg for Bygningshåndværkere og EI & VVS har debatteret, hvilke tiltag der kan iværksættes for at få flere i gang med en håndværksmæssig uddannelse.

Det anføres i forlængelse heraf, at det er brancheudvalgets vurdering, at der er flere ansøgere fra de mindre bosteder, der kan have svært ved at finde læreplads, da der er få virksomheder,

og aktivitetsniveauet ikke er stort. Det fremgår endvidere af skrivelsen, at brancheudvalget derfor anbefaler, at der skabes mulighed for at kunne påbegynde en håndværksmæssig uddannelse, selv om ansøgeren ikke har fundet en læreplads.

Det fremgår desuden af skrivelsen, at spørgsmålet også er blevet drøftet på et fællesmøde mellem brancheskolernes forstandere og bestyrelsesformænd. Det fremgår samtidig af skrivelsen, at en imødekommelse af anbefalingen vil være ensbetydende med, at eleverne får løftet deres faglige kompetencer og arbejdsmarkedsparathed, som vil gøre dem mere attraktive for virksomhederne.

Herudover anføres det, at eleverne i givet fald kun vil optage en læreplads på virksomheden i 3 år i stedet for 4 år, hvilket alt andet lige vil skabe flere lærepladser.

Endelig kan det nævnes, at KTI i en skrivelse af 27. februar 2022 til Departementet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke ligeledes har udtrykt ønske om at få ophævet praktikpladskravet som en forudsætning for at kunne påbegynde en uddannelse, enten ved at tilføje en dispensationsmulighed eller ved helt at fjerne kravet. KTI begrundet dette med, at der er tale om en barriere for, at unge reelt kan påbegynde en uddannelse.

Det kan samtidig anføres, at overvejelserne om en eventuel lovændring hovedsageligt knyttede sig til muligheden for at ændre § 2 i Inatsisartutlov nr. 10 af 19. maj 2010 om erhvervsuddannelser og kurser på erhvervsuddannelsesområdet, som senest ændret ved Inatsisartutlov nr. 15 af 12. juni 2019. Bestemmelsen er i øvrigt en såkaldt definitionsbestemmelse, der fastsætter, hvad der forstås ved erhvervsuddannelser. Bestemmelsens stk. 1, 2. pkt., som angiver en forudsætning om, at der er indgået en lærlingekontrakt eller en uddannelsesaftale, fortolkes imidlertid derhen, at lærlingekontrakten eller uddannelsesaftalen skal være indgået inden den erhvervs-mæssige grunduddannelses påbegyndelse. Denne forudsætning om, at der forinden skal være indgået f.eks. en lærlingekontrakt, fremstår derfor reelt som en optagelsesbetingelse.

1.3. Forslaget i generelle træk

Forslaget har i al væsentlighed til formål at åbne op for, at elever kan påbegynde en erhvervs-mæssig grunduddannelse uden forinden at have indgået en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale.

Forslaget skal således muliggøre, at eleven kan påbegynde den erhvervs-mæssige grunduddannelse som et grundforløb på skolen af f.eks. 1 års varighed, uden at der forinden er indgået en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale. Dette foretages ved i en ny bestemmelse, jf. forslaget nr. 4, at indsætte en udtrykkelig regel om muligheden for at undtage fra betingelsen om forudgående indgåelse af en praktikaftale som betingelse for optagelse på en erhvervs-mæssig grunduddannelse. Undtagelsen forudsætter, at det er indarbejdet i uddannelsesplanen for den pågældende uddannelse, og at uddannelsesplanen er godkendt af

Naalakkersuisut. Hertil kommer, at Naalakkersuisut kan fastsætte vilkår og betingelser for godkendelse af en uddannelsesplan, herunder om at skolen tilvejebringer praktikplads på et senere tidspunkt under uddannelsesforløbet eller på anden vis sikrer optagne elever et tilsvarende forløb, eksempelvis gennem skolepraktik.

Eftersom forudsætningen om, at der skal indgås en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale forud for påbegyndelse af en erhvervsuddannelse, er en optagelsesbetingelse, konsekvensrettes Inatsisartutlovens § 2, stk. 1, 2. pkt. Forudsætningen om forudgående indgåelse af en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale foreslås derfor ophævet fra denne bestemmelse.

2. Hovedpunkter i forslaget

2.1. Gældende ret

Gældende ret består af Inatsisartutlov nr. 10 af 19. maj 2010 om erhvervsuddannelser og kurser på erhvervsuddannelsesområdet som senest ændret ved Inatsisartutlov nr. 15 af 12. juni 2019. Inatsisartutloven indeholder generelle regler inden for erhvervsuddannelsesområdet, herunder i forhold til erhvervsuddannelser og erhvervsuddannelseskurser, og fastsætter institutionelle rammer for branche- og erhvervsskolerne.

Der er i Inatsisartutlovens § 2, stk. 1, under afsnitoverskriften definitioner fastsat, at der ved en erhvervsmæssig grunduddannelse forstås en vekseluddannelse, således at der skiftes mellem praktik- og skoleophold. En erhvervsmæssig grunduddannelse indeholder grundfag, områdefag, specialefag samt eventuelt valgfag og forudsætter, at der er indgået en lærlingekontrakt eller en uddannelsesaftale, medmindre ansøgeren er optaget på skolepraktik, jf. § 10, stk. 4.

Samtidig fremgår det af bestemmelsens stk. 2, at der ved andre erhvervsuddannelser forstås uddannelser, der hovedsageligt foregår på en erhvervs- eller brancheskole, jf. kapitel 6, som teoretisk undervisning, og at der i disse uddannelser kan indlægges praktikophold af kortere varighed. Det er i den forbindelse tale om skolebaserede uddannelser, som ikke er tilrettelagt med en struktur som vekseluddannelse, selv om der kan indlægges praktik i uddannelsesforløbet. Bestemmelsen omhandler imidlertid ikke vekseluddannelser, der påbegyndes som et grundforløb på skolen af f.eks. 1 års varighed uden indgåelse af en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale.

Endvidere fremgår det af overskriften til kapitel 3, at kapitlet omhandler adgangen til uddannelserne.

Desuden fremgår det af Inatsisartutlovens § 7, stk. 1, at adgangen til en erhvervsuddannelse fastsættes i de af skolerne udarbejdede uddannelsesplaner og skal godkendes af departementet for erhvervsuddannelser, jf. dog stk. 2 og 4.

Af bestemmelsens stk. 2 fremgår det, at Naalakkersuisut kan fastsætte regler om, med hvilke forudsætninger elever kan optages på en erhvervsmæssig uddannelse.

I bestemmelsens stk. 3 er det fastsat, at enhver, der har gennemført en anerkendt erhvervsuddannelses introduktion med tilfredsstillende resultat, har adgang til en erhvervsmæssig grunduddannelse, jf. dog stk. 4 og § 9.

I stk. 4 er det fastsat, at Naalakkersuisut inden for visse erhvervsmæssige grunduddannelser kan fastsætte bestemmelser om, at elever skal bestå et særligt tilrettelagt adgangskursus forud for optagelse eller som led i fortsættelse af en erhvervsmæssig grunduddannelse.

Endelig fremgår § 7, stk. 5, at Naalakkersuisut kan fastsætte regler om adgangskrav til andre erhvervsuddannelser.

Herudover fremgår det af § 10, stk. 1, i Inatsisartutlovens kapitel 4 om uddannelsernes struktur, at erhvervsmæssige grunduddannelser tilrettelægges som vekseluddannelser, således at der skiftes mellem skoleuddannelse og praktikuddannelse, og at skoleuddannelsen foregår på de af Naalakkersuisut godkendte erhvervs- og brancheskoler.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at stk. 1 angiver det særlige kendetegn ved erhvervsmæssige grunduddannelser, at de tilrettelægges som vekseluddannelser, således at der sker en kombination af praktik- og skoleophold. Samtidig tilføjes det, at dette forudsætter, at der er indgået en lærlingekontrakt eller en uddannelsesaftale, medmindre ansøgeren er optaget på skolepraktik.

I bestemmelsens stk. 2 er det fastsat, at andre erhvervsuddannelser i almindelighed tilrettelægges som teoretiske uddannelser, der foregår på de af Naalakkersuisut godkendte erhvervs- og brancheskoler, og at uddannelserne kan tilrettelægges med enkelte praktikophold af kortere varighed.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at der er tale om erhvervsuddannelser, der ikke er opbygget som vekseluddannelser, men i stedet tilrettelægges som en teoretisk uddannelse, der foregår på en af brancheskolerne, og at der dog kan indgå praktikperioder af kortere varighed i uddannelserne.

Desuden er det i stk. 3 fastsat, at Naalakkersuisut kan godkende, at erhvervsuddannelser foregår på andre skoler, institutioner og virksomheder. Visse erhvervsuddannelser vil i henhold til bestemmelsen på grundlag af Naalakkersuisuts godkendelse kunne foregå på andre skoler og institutioner end de i loven omhandlede erhvervs- og brancheskoler eller på en privat virksomhed. Bestemmelsen muliggør således, at private virksomheder kan godkendes til at gennemføre erhvervsuddannelser.

Endelig fremgår det af bestemmelsens stk. 4, at der kan gennemføres ordninger, hvor praktikuddannelsen foregår på skolen i form af skolepraktik, og at Naalakkersuisut kan fastsætte regler herom.

Endvidere kan den gældende struktur for erhvervsmæssige grunduddannelser også udledes af § 46 i Inatsisartutlovens kapitel 8 om elevernes retlige forhold, som regulerer det indbyrdes forhold mellem eleven og praktikvirksomheden. Bestemmelsen blev ændret ved Inatsisartutlov nr. 6 af 16. juni 2016 om ændring af Inatsisartutlov om erhvervsuddannelser og kurser på erhvervsuddannelsesområdet.

Det fremgår i den forbindelse af § 46, stk. 1, at det er en betingelse for gennemførelse af en erhvervsmæssig grunduddannelse, at der mellem elev og en eller flere virksomheder er indgået en lærlingekontrakt eller en uddannelsesaftale.

Endvidere er det i bestemmelsens stk. 2, 1. pkt. fastsat, at lærlingekontrakten eller uddannelsesaftalen skal omfatte alle uddannelsens praktik- og skoleophold, herunder en eventuel svendeprøve. Bestemmelsen angiver, hvad en lærlinge- eller uddannelsesaftale skal indeholde. I bestemmelsens 2. pkt. er det fastsat, at Naalakkersuisut efter ansøgning herom fra branche- eller erhvervsskolen kan dispensere fra kravet i 1. pkt. Dette er ensbetydende med, at der kan dispenseres, således at eleven kan gennemføre praktikdele som skolepraktik, hvis skolen kan dokumentere og dermed sikre, at eleven kan gennemføre de manglende praktikdele som skolepraktik. Endelig er det i sidste pkt. i stk. 2 fastsat, at elever uden uddannelsesaftale på skoleophold, herunder skolepraktik, anses for elever på erhvervsmæssige grunduddannelser, der ikke modtager løn fra arbejdsgiver. Dette har i henhold til bestemmelsens bemærkninger til hensigt at afklare disse elevers status i forhold til uddannelsesstøtte, hvilket er ensbetydende med, at de under de givne omstændigheder vil kunne modtage stipendium.

Desuden fremgår det af § 46, stk. 3, at det skal fremgå af aftalen, hvis flere virksomheder er parter i aftalen, hvilket skole- og praktikophold den enkelte virksomhed er part i. Herudover er det i stk. 4 fastsat, at en virksomhed ved aftalen kan forpligte sig til at lade en del af elevens uddannelse gennemføre i en anden virksomhed eller i skolepraktik. Og endelig fremgår det af stk. 5, at de af Naalakkersuisut godkendte uddannelser, der ikke kræver lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale samt skolepraktikordning, ikke er omfattet af reglerne i stk. 1-4.

2.2. Forslaget

Det foreslås, at forudsætningen om, at der skal indgås en lærlingekontrakt eller en uddannelsesaftale forud for påbegyndelse af en erhvervsmæssig grunduddannelse, ophæves i Inatsisartutlovens § 2, stk. 1, 2. pkt., idet § 2 er en definitionsbestemmelse. Præciseringen foretages ved at ændre § 2, stk. 1, 2. pkt., hvorefter forholdet i stedet reguleres på grundlag af en udtrykkelig bestemmelse herom, der indsættes i Inatsisartutlovens kapitel 3, der omfatter regler om adgangen til uddannelserne.

I den forbindelse foretages en tilføjelse til overskriften til kapitel 3 for at angive, at kapitlet også omfatter regler om optagelse.

Lovgivningens udgangspunkt om, at en erhvervmæssig grunduddannelse forudsætter, at der forinden er indgået en lærlingekontrakt eller en uddannelsesaftale, videreføres således ved at indsætte et nyt stk. 4 i Inatsisartutlovens § 7, som omhandler adgang og optagelse til erhvervsuddannelserne.

Endvidere foreslås der indsat en udtrykkelig undtagelse fra betingelsen om forudgående indgåelse af en praktikaftale som betingelse for optagelse på en erhvervmæssig grunduddannelse. Bestemmelsen skal muliggøre, at man på konkrete uddannelser flytter uddannelsens praktikdele til afvikling på et senere tidspunkt i uddannelsen. Bestemmelsen omhandler derimod ikke indførelse af f.eks. et EFG-basisår, jf. reglerne herom, herunder navnlig § 4, i dagældende Landstingsforordning nr. 5 af 24. oktober 1980 om erhvervsfaglige grunduddannelse i Grønland. De dagældende regler omhandlede et generelt basisår med mulighed for at afprøve forskellige fag, inden der tages kontakt til en virksomhed.

Der er imidlertid som anført ovenfor under afsnit 1.3 ikke tale om en almindelig adgang til at dispensere fra betingelsen om en forudgående indgåelse af en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale. En elev vil derfor ikke med henvisning til bestemmelsen kunne kræve optagelse på en erhvervmæssig grunduddannelse uden en foregående lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale alene som følge af undtagelsesbestemmelsen. Undtagelsen vil alene kunne realiseres, hvis det forinden er indarbejdet i uddannelsesplanen for den pågældende uddannelse. Samtidig skal uddannelsesplanen være godkendt af Naalakkersuisut, som i den anledning kan fastsætte vilkår og betingelser i forbindelse med godkendelsen, herunder om at skolen tilvejebringer praktikplads på et senere tidspunkt under uddannelsesforløbet eller på anden vis sikrer optagne elever et tilsvarende forløb, eksempelvis gennem skolepraktik. Dette indgår som en afgørende forudsætning for at undgå, at elever må stoppe, fordi de ikke selv kan finde en praktikplads senere i forløbet.

Endelig fremgår det, at forslaget træder i kraft den 1. august 2023. Ikrafttrædelsestidspunktet er fastsat ud fra ønsket om snarlig implementering af undtagelsen, der samtidig forudsætter nødvendig regulering i uddannelsesplanerne og disses efterfølgende godkendelse af Naalakkersuisut.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget antages ikke i sig selv at medføre økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

Forslagets økonomiske konsekvenser vil imidlertid blive aktualiseret på det tidspunkt, hvor en uddannelsesinstitution i forlængelse af godkendelse af en uddannelsesplan optager flere

elever, som ikke har sikret sig en praktikaftale, på et grundforløb. I den forbindelse vil omfanget af økonomiske konsekvenser knytte sig til spørgsmålet om, hvor mange ekstra elever, uddannelsesinstitutionerne i givet fald vil kunne optage ud fra uddannelsesinstitutionernes kapacitet. Det er i den forbindelse vurderingen, at det først og fremmest er KTI og INUILI, som råder over uudnyttet kapacitet, og som derfor vil kunne optage flere elever, såfremt kravet om forudgående praktikaftale kan fraviges.

KTI har nævnt, at man vurderer, at man i tilfældet af en lovændring vil kunne oprette endnu et hold på tømreruddannelsen og fylde eksisterende vvs- og malerhold op med elever uden en lærlingeaftale. KTI har i forlængelse heraf anført, at en maksimal kapacitetsudnyttelse vil være ensbetydende med, at KTI vil kunne optage ca. 30 yderligere elever. I forhold til spørgsmålet om KTI's kollegiekapacitet antages det imidlertid, at behovet for ekstra 30 kollegiepladser vil kunne imødekommes på grundlag af 72 planlagte kollegieværelser for KTI, som forventes indarbejdet i sektorplanen for kollegier.

De forventede økonomiske konsekvenser for KTI vil i den forbindelse omfattes af taxameterreguleringen, hvor også omkostninger til faglærere er indeholdt. Dette vil andrage 40 holduger, som ud fra de på finansloven fastsatte taxametertakster per holduge på 27.500 kr. vil medføre en forøgelse af udgifterne på taxametret på kr. 1.100.000 kr. årligt.

De nævnte 30 elever vil samtidig skulle oppebære uddannelsesstøtte i form af stipendium til elever på erhvervsuddannelser på kr. 4.834 månedligt, som er den pris- og lønregulerede sats for 2023. Dette vil medføre en samlet udgift på kr. 1.740.240 for stipendier for de nævnte 30 elever i løbet af et år.

Der ville selvsagt ikke være denne udgift til stipendium, hvis eleverne i stedet havde modtaget løn fra arbejdsgiveren, men dette ville i så fald have medført uddannelsesstøtteudgifter i form af tilskud til arbejdsgivere i forbindelse med ansættelse af lærlinge på kr. 4.525 per måned for hver elev, som er den pris- og lønregulerede sats for 2023. Dette ville have medført en samlet udgift i form af uddannelsesstøtte til arbejdsgivere på kr. 1.629.000.

Merudgifter ved uddannelsesstøtte i form af stipendier til 30 erhvervsuddannelseselever årligt i stedet for uddannelsesstøtte til arbejdsgivere for samme antal elever vil i den forbindelse udgøre en merudgift i uddannelsesstøtte på kr. 111.240. Denne beregning er imidlertid alene teoretisk, eftersom uddannelsesstøtte til arbejdsgivere i forbindelse med ansættelse af ekstra 30 erhvervsuddannelseselever forudsætter 30 praktikpladser. Forslaget er i den forbindelse netop initieret af, at det ikke har været muligt på forhånd at tilvejebringe den fornødne antal praktikpladser.

Med hensyn til INUILI antages det, at mellem 15-20 elever vil kunne påbegynde et 1-årigt grundforløb uden forudgående praktikplads, hvorved institutionens kapacitet vil kunne udnyttes fuldt ud. Beregninger i den forbindelse omhandler 1 hold til taxametertakst per

holduge på 37.500 kr., hvilket med 40 holduger vil udgøre kr. 1.500.000. Hertil kommer stipendium for de nævnte 20 elever på kr. 4.834 per måned per elev. Dette vil i alt for et år udgøre kr. 1.160.160 i stipendieudgifter.

De nævnte konsekvenser vil imidlertid alene kunne udløses, hvis uddannelsesinstitutionerne forinden har udarbejdet og indsendt uddannelsesplaner i henhold til § 5, stk. 3, jf. 7 a, stk. 1, nr. 2, og disse efterfølgende godkendes. Dette vil imidlertid samtidig medføre, at der ikke vil skulle bevilges uddannelsesstøtte til arbejdsgivere i form af tilskud til lønudgifter i forbindelse med ansættelse af lærlinge på kr. 4.525 per måned for hver elev.

Det skal samtidig bemærkes, at lovændringen vil kunne resultere i, at en brancheskole udbyder den principielt samme uddannelse, som imidlertid afvikles forskelligt for så vidt angår uddannelsens første år. Den pågældende uddannelse kan således afvikles som et traditionelt vekseluddannelsesforløb for de elever, der har indgået en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale, samtidig med, at uddannelsen afvikles med et indledende grundforløb for de elever, der ikke har indgået en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale. Dette antages under disse omstændigheder at medføre en administrativ opgave for brancheskolen i relation til at håndtere 2 uens forløb.

Endvidere vil forslaget også kunne medføre administrative udfordringer i forhold til en brancheskole, der med hjemmel i forslaget beslutter at udbyde en erhvervsmæssig grunduddannelse uden krav om forudgående lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale. Den pågældende brancheskole vil således i forbindelse med godkendelse af en uddannelsesplan med et indledende grundforløb forpligtes til at sikre de pågældende elever en praktikplads senere i forløbet eller på anden vis at sikre de optagne elever et tilsvarende forløb, f.eks. gennem skolepraktik. Den pågældende brancheskole skal derfor have planlagt, hvordan nødvendige aktiviteter skal tilrettelægges, hvilket kunne involvere aftaler med bestemte brancher, herunder praktikvirksomheder. Det skal i forlængelse heraf bemærkes, at de nævnte økonomiske og administrative konsekvenser alene vil aktualiseres, såfremt en uddannelsesplan godkendes, som tager højde for den afgørende forudsætning om at undgå, at elever må stoppe deres uddannelse, fordi de ikke selv kan finde en praktikplads senere i forløbet.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Gennemførelse af et grundforløb vurderes at ruste eleverne fagligt og personligt til bedre at imødekomme erhvervslivets behov i relation til spørgsmålet om ansættelse af lærlinge. Dette antages endvidere at medføre et bredere rekrutteringsgrundlag, hvorved erhvervslivet sikres øget mulighed for at ansætte elever i overensstemmelse med den enkelte virksomheds konkrete behov. Det antages i samme forbindelse, at grundforløbet og den hermed forbundne undervisning og modning vil styrke kompetencerne hos eleverne, som herved hurtigere vil kunne integreres i virksomhedens aktiviteter og skabe værdi for arbejdsgiveren. Endvidere vil forslaget kunne medføre en merudgift i forhold til lønudgifter til lærlinge, som i stedet for

lønnet praktik i f.eks. uddannelsens første år vil modtage stipendium i forbindelse med et indledende grundforløb. Besparelsen vil i den sammenhæng omfatte forskellen mellem den aftalte løn og uddannelsesstøtten til arbejdsgiveren i form af tilskud til lønudgifter i forbindelse med ansættelse af lærlinge på kr. 4.525 per måned for hver elev.

5. Konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed

Forslaget indebærer ingen konsekvenser for miljøet og naturen.

6. Konsekvenser for borgerne

Forslaget forventes at muliggøre, at flere borgere kan påbegynde en erhvervsmæssig grunduddannelse. Eleverne vil gennem grundforløbet få løftet deres faglige og personlige kompetenceniveau, herunder deres arbejdsmarkedsparathed, hvilket vil gøre dem mere attraktive i forhold til virksomheder og dermed tilvejebringelse af en lønnet praktikplads efter udløbet af grundforløbet.

Forslaget antages herudover navnlig at få gavnlige virkninger i forhold til elever fra mindre bosteder, der kan have svært ved at finde læreplads på grund af få virksomheder og spørgsmålet om aktivitetsniveauet i de omhandlede lokaliteter.

Endelig skal det bemærkes, at eleverne i givet fald vil skulle erstatte lærlingelønnen med et månedligt stipendium, som er væsentligt lavere. Det vil i den forbindelse næppe kunne udelukkes, at dette spørgsmål om elevens økonomi under uddannelsens første år vil kunne påvirke den pågældendes uddannelsesvalg.

7. Andre væsentlige konsekvenser

Lovforslaget har ingen andre væsentlige konsekvenser.

8. Høring af myndigheder og organisationer m.v.

Forslaget har i perioden 3. januar 2023 til 31. januar 2023 været i høring. Der henvises til bilag 2 om høringen.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Bestemmelsen er en ændret affattelse af den gældende Inatsisartutlovs § 2, stk. 1, hvor 2. og 3. led i bestemmelsens 2. pkt. ophæves. Det fremgår herefter ikke længere af bestemmelsen, at en erhvervsmæssig grunduddannelse forudsætter, at der er indgået en lærlingekontrakt eller en uddannelsesaftale, medmindre ansøgeren er optaget på skolepraktik, jf. § 10, stk. 4.

§ 2, stk. 1 vil derfor fremover udelukkende være affattet som en definitionsbestemmelse uden at omfatte eventuelle forudsætninger for optagelse på uddannelsen.

Til nr. 2

Som konsekvens af indsættelsen af forslagets nr. 4 og 5, som omhandler optagelse på erhvervsmæssige grunduddannelser, tilføjes ”optagelse” i overskriften til kapitel 3, som i den gældende Inatsisartutlov alene omhandler adgangen til uddannelserne.

Til nr. 3

Der er tale om en konsekvensrettelse som følge af forslagets nr. 4, som medfører, at § 7 fremover vil omfatte stk. 1-6.

Til nr. 4

Bestemmelsen er ny.

Det fastsættes som en udtrykkelig adgangsbetingung i § 7, stk. 4, at adgangen til en erhvervsmæssig grunduddannelse er betinget af, at ansøger inden optagelse har underskrevet en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale. Bestemmelses ordlyd er affattet ved at omformulere den gældende Inatsisartutlovs § 2, stk. 1, 2. og 3. led. Det er præciseret, at lærlingekontrakten eller uddannelsesaftalen skal være underskrevet inden optagelse.

Der henvises endvidere til det anførte om bestemmelsen i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Bestemmelsen er ny. Der er tale om en adgang for Naalakkersuisut til at fravige den udtrykkelig fastsatte adgangsbetingung i forslagets nr. 4.

I den første dispensationsmulighed i § 7 a, stk. 1, nr. 1, henvises der til § 10, stk. 4, der omhandler skolepraktik. Herved forstås praktik, som foregår på skolen i stedet for i en virksomhed på grundlag af en lærlingekontrakt. Skolepraktik kan foregå i overensstemmelse med de regler for uddannelsen, der er fastsat i uddannelsesplanen for den konkrete uddannelse. Herudover kan spørgsmålet om skolepraktik blive aktualiseret i tilfælde af, at

lærlingekontrakten eller uddannelsesaftalen pludselig ophæves, uden at dette kan tilregnes eleven, og skolen samtidig har mulighed for at tilbyde eleven, at praktikken kan foregå som skolepraktik. Der er i den forbindelse materielt set tale om en videreførelse af den gældende ordning om uddannelser, der foregår som skolepraktik.

Forslagets hovedformål og egentlige nyskabelse fremgår derimod af § 7, stk. 1, nr. 2, som i lighed med bestemmelsens nr. 1 fastsætter, hvordan Naalakkersuisut vil kunne fravige § 7, stk. 4.

§ 7 a, stk. 1, nr. 2, omhandler således adgang til på forhånd at bestemme, at uddannelsen kan påbegyndes uden en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale, selv om der er tale om en erhvervsuddannelse, der ikke skal afvikles som skolepraktik. Bestemmelsen muliggør således, at uddannelsen i stedet for virksomhedspraktik indledes med f.eks. 1 års grundforløb. Bestemmelsen er ensbetydende med, at der i givet fald flyttes praktikdele fra den konkrete uddannelses første år til senere i uddannelsesforløbet.

Bestemmelsen er ikke ensbetydende med, at betingelsen om en praktikaftale udgår af erhvervsuddannelsen, men medfører, at eleven skal indgå en praktikaftale senere i uddannelsesforløbet, hvorfor betingelsen om en praktikaftale principielt fortsat består. Praktikforløbet på en arbejdsplads vil imidlertid først foregå senere under uddannelsen.

Henvisningen til § 5, stk. 3, er ensbetydende med, at godkendelse efter stk. 1, nr. 2, skal ske i forbindelse med Naalakkersuisuts godkendelse af den af uddannelsesinstitutionen udarbejdede uddannelsesplan for den pågældende uddannelse. Det fremgår af bestemmelsen, at det er en betingelse for godkendelse af uddannelser, at uddannelsesplaner og studieordninger er modtaget af Naalakkersuisut i færdigbearbejdet stand. Henvisningen skal understrege, at fravigelse af § 7, stk. 4, sker ud fra en gennembearbejdet og struktureret proces med inddragelse af alle relevante sammenhænge. Muligheden for efter bestemmelsen at fravige hovedreglen i § 7, stk. 4, kan derfor ikke udnyttes ved blot at indsende en dispensationsansøgning på baggrund af et pludseligt indtrådt behov for et grundforløb med skoleundervisning.

I bestemmelsens 1. led er ”kan” i øvrigt erstattet af ”skal” i forhold til den udgave af forslaget, der var i høring. Ændringen skal betone en forventning om, at eleven i forbindelse med en dispensation også optages på den erhvervsmæssige grunduddannelse, hvis eleven i øvrigt opfylder de optagelseskrav, der er fastsat i den uddannelsesplan, der godkendes af Naalakkersuisut, jf. stk. 1, nr. 2.

Bestemmelsens stk. 2 giver Naalakkersuisut mulighed for at stille krav til, hvordan fravigelsen af § 7, stk. 4, kan ske. Der kan i den forbindelse fastsættes betingelser både i forhold til skolepraktik, jf. stk. 1, nr. 1, og uddannelser, hvor optagelse kan ske uden forudgående lærlingeaftale eller uddannelsesaftale.

Bestemmelsen kan endvidere finde anvendelse i relation til den i stk. 1, nr. 2, nævnte fravigelse af forpligtelsen til sikre en forudgående praktikaftale. Naalakkersuisut vil herefter betinge godkendelse efter stk. 1, nr. 2, med, at uddannelsesinstitutionen opfylder nærmere bestemte betingelser. Det kan omhandle uddannelsesinstitutionens afklaring af, hvordan de elever, der skal optages uden en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale, skal sikres en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale senere i uddannelsesforløbet. Dette kan f.eks. ske ved at udarbejde en plan for, hvordan man agter at opfylde kravet om lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale. Endvidere kan der stilles krav om, at uddannelsesinstitutionen godtgør, at man råder over den fornødne kapacitet til at udbyde uddannelsen, herunder i forhold til lærerkræfter, lokaler, udstyr, kollegiepladser m.m.

Til § 2

Bestemmelsen angiver forslaget's ikrafttrædelsestidspunkt.

Ikrafttrædelsestidspunktet er fastsat til 1. august 2023 med henblik på, at loven træder i kraft kort tid efter vedtagelse.

Forslaget sammenholdt med gældende lov	
Gældende formulering	Lovforslaget
	<p>§ 1</p> <p>I Inatsisartutlov nr. 10 af 19. maj 2010 om erhvervsuddannelser og kurser på erhvervsuddannelsesområdet, som ændret ved Inatsisartutlov nr. 3 af 4. juni 2012, nr. 6 af 6. juni 2016 og 15 af 12. juni 2019, foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 2. Ved en erhvervsmæssig grunduddannelse forstås en vekseluddannelse, således at der skiftes mellem praktik- og skoleophold. En erhvervsmæssig grunduddannelse indeholder grundfag, områdefag, specialefag samt eventuelt valgfag og forudsætter, at der er indgået en lærlingekontrakt eller en uddannelsesaftale, medmindre ansøgeren er optaget på skolepraktik, jf. § 10, stk. 4.</p>	<p>1. § 2, stk. 1, affattes således: ” Ved en erhvervsmæssig grunduddannelse forstås en vekseluddannelse, således at der skiftes mellem praktik- og skoleophold. En erhvervsmæssig grunduddannelse indeholder grundfag, områdefag, specialefag samt eventuelt valgfag.”</p>
<p>Kapitel 3 <i>Adgangen til uddannelserne</i></p>	<p>2. Overskriften til kapitel 3 affattes således: ”<i>Adgang til uddannelserne og optagelse</i>”</p>
<p>§ 7. Adgangen til en erhvervsuddannelse fastsættes i de af skolerne udarbejdede uddannelsesplaner og skal godkendes af departementet for erhvervsuddannelser, jf. dog stk. 2-4.</p>	<p>3. I § 7, stk. 1, ændres ”stk. 2-4” til: ”stk. 2-5”.</p>
	<p>4. I § 7 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke: ” <i>Stk. 4.</i> Adgangen til en erhvervsmæssig grunduddannelse er betinget af, at ansøger inden optagelse har underskrevet en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale, jf. dog § 7 a.”</p> <p>Stk. 4-5 bliver herefter stk. 5-6.</p>
	<p>5. Efter § 7 indsættes: ” § 7 a. Branche- og erhvervsskolerne skal optage ansøgere på erhvervsmæssige</p>

	<p>grunduddannelser, selv om kravet om lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale, jf. § 7, stk. 4, ikke er opfyldt, hvis</p> <p>1) praktikuddannelsen foregår på skolen, jf. § 10, stk. 4, eller</p> <p>2) Naalakkersuisut har godkendt, at det i uddannelsesplanen for den konkrete uddannelse, jf. § 5, stk. 3 fastsættes, at der kan optages ansøgere på uddannelsen, selv om ansøgerne ikke har en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale på optagelsestidspunktet.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Naalakkersuisut kan fastsætte vilkår og betingelser for godkendelse af en uddannelsesplan uden krav om forudgående indgåelse af lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale, herunder om at godkendelse forudsætter, at skolen tilvejebringer en praktikplads på et senere tidspunkt under uddannelsesforløbet eller på anden vis sikrer optagne elever et tilsvarende forløb, eksempelvis gennem skolepraktik.”</p>
	<p style="text-align: center;">§ 2</p> <p>Inatsisartutloven træder i kraft den 1. august 2023.</p>

Høringssvarnotat

Lovforslaget har været offentliggjort på Selvstyrets høringsportal i perioden 3. januar 2023 til 31. januar 2023 og har i samme periode været sendt i høring hos følgende høringsparter:

Kommune Kujalleq
Kommuneqarfik Sermersooq
Qeqqata Kommunia
Avannaata Kommunia
Kommune Qeqertalik
Grønlands Erhverv (GE)
SIK
NUSUKA
IMAK
AK
NPK
Grønlands Råd for Menneskerettigheder
Institut for Menneskerettigheder
ILI ILI
Avalak
ASG
MIO
Handicaptalsmanden
Nuuk Internationale Friskole
Knud Rasmussenip Højskolia
Sulisartut Højskoliat
Avannaani Ilinniarnertuunngorniarfik/Nordgrønlands Gymnasium
Qeqqani Ilinniarnertuunngorniarfik/Midtgrønlands Gymnasiale Skole
Kalaallit Nunaanni Teknikimik Ilinniarfik (KTI)
Campus Kujalleq
INUILI
Grønlands Maritime Center
NI-Nuuk
Center for Sundhedsuddannelser
Brancheskolernes Fællesråd/Kalaallit Nunaanni Qitiusumik Ilinniarfiit (KNQI)
Ilisimatusarfik
Perorsaanermik Ilinniarfik
Fåreholderskolen
Kunstsikolen
Skuespillerskolen

Der er ved høringsfristens udløb modtaget hørings svar, som er indsendt af følgende høringsparter: Kommuneqarfik Sermersooq, GE, Rådet for Menneskerettigheder, Grønlands Nationalteater og Skuespillerskole, Qeqqata Kommunian, KNQI, SIK og KTI.

Høringen har vist en bred tilslutning til forslaget om at sikre mulighed for at kunne blive optaget på en erhvervsuddannelse uden forudgående indgåelse af en praktikaftale.

Kommuneqarfik Sermersooq:

Kommuneqarfik Sermersooq har anført, at man ingen bemærkninger har til høringsmaterialet udover, at man hilser ethvert forslag velkommen, der kan bidrage til, at flere elever optages på erhvervsuddannelserne.

Rådet for Menneskerettigheder:

Rådet for Menneskerettigheder har anført, at man finder forslaget særdeles positivt, idet ændringen vil betyde en styrkelse af retten til uddannelse på erhvervsuddannelsesområdet i Grønland. Rådet nævner samtidig, at Naalakkersuisut kan overveje initiativer til at styrke samarbejdet og dialogen mellem erhvervsuddannelserne og erhvervslivet med henblik på at sikre de uddannelsessøgende bedre mulighed for at opnå en praktikplads.

Det skal hertil bemærkes, at reformen fra 2010 med inddragelse af arbejdsmarkedets organisationer gennem etablering af bestyrelser på trods af intentionerne ikke har udmøntet sig i flere praktikpladser, hvilket bl.a. har aktualiseret forslaget og andre lovinitiativer som eksempelvis Inatsisartutlov nr. 17 af 27. november 2020 om virksomheders og offentlige myndigheders samfundsansvar ved ansættelse af lærlinge og praktikanter. Det fremgår i den forbindelse af bemærkningerne til den gældende Inatsisartutlovs § 43, stk. 1, at det navnlig i forbindelse med brancheskolernes nye styrelsesordning i form af bestyrelser blev forudsat, at bestyrelserne på baggrund af dialog med virksomhederne ville bestræbe sig på en yderligere indsats i forhold til at opsøge flere praktikpladser.

GE:

GE har anført, at man støtter forslaget i den foreliggende form, da det fuldt ud indfrier de ønsker, som GE tidligere har fremført over for Departementet for Uddannelse. GE henviser i forlængelse heraf til projekt- og arbejdsgrupper, som Naalakkersuisut har igangsat i forhold til målgruppen af unge, der ikke er kommet i gang med en uddannelse.

GE fremkommer desuden med en række tilkendegivelser, som ikke direkte relaterer sig til forslaget. Det anføres eksempelvis, at Naalakkersuisut bør fokusere på de få menneskelige og økonomiske ressourcer, man har til rådighed, på at sikre reformer og udvikling af eksisterende uddannelsesaktiviteter. Endvidere anføres det, at i stedet for at sprede

uddannelsesaktiviteterne på flere departementer og uddannelsesinstitutioner, bør aktiviteterne samles med henblik på at skabe større og bedre uddannelsesmiljøer og sikre bedre udnyttelse af ressourcer og kompetenceløft. Endvidere anfører GE, at Naalakkersuisut burde satse på at få den opfølgende vejledning til at fungere, så flere af ungemålgruppen kommer ind på en erhvervsuddannelse. Endelig anbefales det, at Naalakkersuisut anvender landskassens begrænsede midler til at sikre de nødvendige økonomiske rammer for brancheskolerne i forhold til at sikre tilstrækkelig kollegie- og undervisningskapacitet.

Grønlands Nationalteater og Skuespillerskole:

Grønlands Nationalteater og Skuespillerskole anfører, at man kun kan bakke op om forslaget og gør samtidig opmærksom på, at man befinder sig i en overgangsfase. Man er således stadig en erhvervsuddannelse, men overgår til at blive en kunstnerisk bacheloruddannelse.

Endvidere anføres det, at der er en henvisningsfejl i forslagets § 1, nr. 3. Det anføres, at der i forslagets nr. 3 om § 7, stk. 1, burde henvises til stk. 2-6 og ikke stk. 2-5. Dette er ikke indarbejdet, idet det nye stk. 6 består af en bemyndigelsesbestemmelse, som der ikke skal henvises til i § 7, stk. 1.

KNQI:

Endvidere fremgår det af KNQI's høringsvar, at man finder det opløftende, at Naalakkersuisut med forslaget søger at sikre, at mange unge, som i dag optages på de grundlæggende erhvervsuddannelser, men ikke lykkes med at finde en praktikplads, og dermed ikke kommer i gang med uddannelsen, fremover vil have mulighed for alligevel at påbegynde uddannelsen.

KNQI henleder samtidig opmærksomheden på, at de reelle vekseluddannelser er vigtige at bevare. KNQI anfører i forlængelse heraf, at erfaringer med skolepraktik på Inuili og KTI har vist, at skolepraktikanter er attraktive for praktikstederne, når de er på uddannelsens 2., 3. og 4. år, mens erfaringer fra Danmark har vist, at nyuddannede, som har gennemgået hele uddannelsen med skolepraktik, klarer sig mindre godt under jobsøgningen, idet reelle praksiserfaringer mangler. KNQI tilføjer, at man endnu ikke herhjemme har erfaringer med uddannelsesforløb, hvor hele uddannelsen foregår som skolepraktik, men at det er KNQI's opfattelse, at nyuddannede, som ikke har været i virksomhedspraktik under uddannelsen, vil være mindre attraktive i forhold til arbejdsmarkedet.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at forslaget ikke påtænker at eliminere virksomhedspraktik, men alene lægger op til, at gennemførelsen af virksomhedspraktikken under visse betingelser kan udsættes med henblik på gennemførelse senere i uddannelsesforløbet. Udgangspunktet vil således fortsat være, jf. § 7, stk. 4, at adgangen til en erhvervmæssig grunduddannelse er betinget af, at ansøger inden optagelse har underskrevet en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale. Men forslaget muliggør, at man på konkrete uddannelser flytter uddannelsens praktikdele til afvikling på et senere tidspunkt i uddannelsen.

KNQI anfører endvidere, at det er af stor betydning, at de ansvarlige parter følger op på, at man i de kommende år får set en markant stigning i antallet af indgåede lærlinge- og praktikaftaler, hvis forslaget vedtages og skal implementeres.

Der skal hertil henvises til den gældende Inatsisartutlovs § 43, stk. 1, hvor det fremgår, at erhvervs- og brancheskolerne skal formidle praktikpladser, og at det påhviler skolerne at udføre opsøgende virksomhed med henblik på fremskaffelse af praktikpladser. Det fremgår som nævnt af bemærkningerne til bestemmelsen, at det navnlig i forbindelse med brancheskolernes nye styrelsesordning med etablering af bestyrelser bestående af arbejdsmarkedets organisationer blev forudsat, at bestyrelserne på baggrund af dialog med virksomhederne ville bestræbe sig på en yderligere indsats i forhold til at opsøge flere praktikpladser.

Derudover anfører KNQI i forhold til afsnittet i forslagets bemærkninger om forslagets økonomiske konsekvenser, at det er af afgørende betydning, at der snarest indledes en dialog med hver enkelt brancheskole om det reelle behov ved indførelse af mulighed for skolepraktik på flere uddannelser, hvis forslaget for alvor skal kunne rykke i forhold til de mange, som i dag ikke kan komme i gang med en erhvervsuddannelse.

Forslaget lægger ikke op til indførelse af mere skolepraktik, men omhandler alene omlægning af uddannelsen, således at udgangspunktet stadig er, at der skal findes en virksomhedspraktik, blot senere i forløbet.

Det skal hertil bemærkes, at adgangen til en erhvervsmæssig grunduddannelse som udgangspunkt fortsat vil være betinget af, at ansøger inden optagelse har underskrevet en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale. Men forslaget muliggør, at man på konkrete uddannelser flytter uddannelsens praktikdele til afvikling på et senere tidspunkt i uddannelsen.

KNQI henviser herudover til vigtigheden af at koordinere ressourcer m.m. i forbindelse med sideløbende initiativer og henviser til en af Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender nedsat arbejdsgruppe vedrørende spørgsmål om etablering af produktionsskoler, som kunne rette sig mod samme målgruppe, som forslaget. KNQI anfører i forlængelse heraf, at en sådan koordinering vil være enklere og mere effektiv, hvis uddannelsesområdet lå samlet under et ressortområde, og nævner i samme forbindelse AMA- og PKU-området.

Det skal hertil bemærkes, at Naalakkersuisut er opmærksom på spørgsmålet om den nødvendige koordinering af initiativer, men skal samtidig tilføje, at der ikke nødvendigvis er sammenfald mellem forslagets målgruppe og elever på eventuelle produktionsskoler. Forslaget omhandler adgang til en egentlig erhvervsuddannelse, uden at man forinden har

anskaffet sig en praktikplads. Produktionsskoler antages derimod fortrinsvis at blive udformet som tilbud til unge, der ikke nødvendigvis er bogligt stærke, men som har evner i forskellige håndværk og gennem opkvalificeringen kan blive forberedt til at indtræde i f.eks. en erhvervsmæssig grunduddannelse.

Endvidere har KNQI foreslået, at ”Naalakkersuisut har godkendt” udgår af nr. 2 vedrørende det nye § 7a, da det allerede synes at fremgå af § 5, stk. 2. Det skal hertil bemærkes, at det nævnte om Naalakkersuisuts godkendelse i § 7a omhandler udøvelse af en dispensationsbeføjelse og ikke spørgsmålet om Naalakkersuisuts generelle godkendelse af brancheskolernes uddannelsesplaner. Endvidere skal det bemærkes, at der i § 7a henvises til § 5, stk. 3, og ikke § 5, stk. 2. Hensigten er at gøre opmærksom på, at dispensationen fra betingelsen om en forudgående praktikplads skal være fastsat i en færdigbearbejdet uddannelsesplan eller studieordning, som indgives til Naalakkersuisut.

Endelig anføres det i KNQI’s hørings svar, at det bortset fra INUILI vil være ambitiøst at lade lovændringen træde i kraft den 1. august 2023, idet en ændring af uddannelsesplanerne til at omfatte skolepraktik vil medføre ændringer i eller oprettelse af nye holdtaxametersatser for de berørte uddannelser.

Det anførte synes at bero på en misforståelse, idet forslaget ikke omhandler etablering af flere skolepraktikpladser, herunder at erstatte uddannelsens praktikdele med skolepraktik. Forslagets hovedformål og egentlige nyskabelse fremgår som nævnt under bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 5, om affattelsen af § 7 a, stk. 1, nr. 2. Bestemmelsen drejer sig om muligheden for at fastsætte i en uddannelsesplan, at uddannelsen kan påbegyndes uden en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale, selv om der er tale om en erhvervsuddannelse, der ikke skal afvikles som skolepraktik. Bestemmelsen muliggør således, at uddannelsen i stedet for virksomhedspraktik indledes med f.eks. 1 års grundforløb. Bestemmelsen er ensbetydende med, at der i givet fald flyttes praktikdele fra den konkrete uddannelses første år til senere i uddannelsesforløbet. Bestemmelsen er derimod ikke ensbetydende med, at en uddannelses praktikperioder skal erstattes med skolepraktik, og at der i den forbindelse skal etableres flere skolepraktikpladser.

Bestemmelsen medfører, at eleven skal indgå en praktikaftale senere i uddannelsesforløbet, hvorfor betingelsen om en praktikaftale principielt fortsat består. Betingelsen om virksomhedspraktik på grundlag af en praktikaftale vil derfor fortsat bestå i overensstemmelse med KNQI’s opfattelse af, at nyuddannede, som ikke har været i virksomhedspraktik under uddannelsen, vil være mindre attraktive i forhold til arbejdsmarkedet.

Det forhold, at de dele af erhvervsuddannelsen, der omhandler virksomhedspraktik, flyttes til et senere tidspunkt i uddannelsesforløbet, vil derfor ikke i sig selv kunne begrunde ændringer i eller oprettelse af nye holdtaxametersatser for den pågældende uddannelse.

Endvidere skal det bemærkes, at forslaget som nævnt i forslagets almindelige bemærkninger ikke forpligter brancheskolerne til at ændre på uddannelsesplaner førend det tidspunkt, hvor brancheskolen vurderer, at man kan tilrettelægge en uddannelse uden forudgående lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale og i den forbindelse sikre afklaring af, hvordan de elever, der skal optages uden en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale, skal sikres en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale senere i uddannelsesforløbet. Dette gøres ved f.eks. at udarbejde en plan for, hvordan man agter at opfylde kravet om lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale senere i uddannelsen og samtidig godtgøre, at man råder over den fornødne kapacitet til at udbyde uddannelsen, hvilket også omfatter spørgsmål om lærerkræfter, lokaler, udstyr, kollegiepladser m.m.

Endvidere anfører KNQI i sammenslutningens høringsvar, at i øvrigt vil ingen af brancheskolerne, herunder KTI, have kapacitet til det øgede optag på det pågældende tidspunkt, idet meroptag forudsætter opførsel af de i forslagets bemærkninger nævnte kollegier.

Det skal hertil bemærkes, at forslagets formål omhandler at sikre mulighed for, at man kan påbegynde en erhvervsuddannelse uden forudgående praktikaftale og ikke spørgsmålet om at sikre adgang til en erhvervsuddannelse med garanti for en kollegiebolig. Bemærkningen synes derfor at omhandle en problemstilling, der relaterer sig til kollegieområdet og reglerne herom.

Endelig bemærker KNQI, at det er uhensigtsmæssigt, at finanslovsproceduren forsinker uddannelsesinitiativer unødigt, og sammenslutningen finder, at dette er endnu et eksempel her på. KNQI opfordrer derfor til en ny og smidigere procedure, som seneste foreslået i brev af 12. marts 2022.

Det skal hertil henvises til de almindelige betingelser for iværksættelse af offentlige skattefinansierede aktiviteter i form af krav om både bevillingsmæssig og materiel hjemmel. Det er i den forbindelse et krav, at udgifter til eksempelvis en godkendt uddannelse ikke kan afholdes uden Inatsisartuts forudgående bevilling på finansloven eller tilsvarende, jf. i det hele Inatsisartutlov nr. 26 af 28. november 2016 om kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetter og regnskaber, hvortil kommer iagttagelse af reglerne i Selvstyrets bekendtgørelse nr. 44 af 27. november 2020 om finanslovens opbygning og den administrative finanslovsproces. Med hensyn til det materielle bevillingsgrundlag fremgår det som nævnt af den gældende Inatsisartutlov, at Naalakkarsuisut skal godkende uddannelsesplanen for den pågældende uddannelse i færdigbearbejdet stand. Det er på den baggrund vanskeligt at fremskynde processen vedrørende nye uddannelsesaktiviteter f.eks. alene på grundlag af udkast til mulige uddannelses tiltag uden den fornødne beskrivelse og præcisering af, hvad de offentlige midler skal benyttes til.

SIK:

SIK har anført, at man støtter forslaget og vurderer, at det vil være med til at sikre, at flere elever kan komme i uddannelse. SIK håber også, at forslaget vil gavne samfundet især for de unge, der vil påbegynde uddannelse. Hvis flere unge tager en erhvervsuddannelse, forudsætter SIK, at det udtænkes, hvordan der gives disse bedre muligheder for at få en kollegiebolig, da uddannelse og boligforhold for de unge hænger sammen.

Der skal i den forbindelse henvises til forslagets hovedsigte, som omhandler spørgsmål om at sikre mulighed for at blive optaget på en erhvervsuddannelse, selv om man ikke på forhånd har skaffet sig en praktikplads. Forslaget relaterer sig dermed principielt ikke til spørgsmålet om, i hvilken udstrækning optagelse på en erhvervsuddannelse skal betinges af, om man på forhånd har sikret sig en kollegiebolig. Forslaget har således til formål at åbne op for optagelse af elever, som ikke har kunnet skaffe praktikplads, og at udnytte uddannelsesinstitutionernes kapacitet bedre. Men på grund af spørgsmålets væsentlighed, ikke mindst for såkaldt udefrakommende uddannelsessøgende, hvorved forstås uddannelsessøgende med bopæl uden for uddannelsesbyen, har der sideløbende været stor fokus på kollegiespørgsmålet, hvilket ikke mindst gælder i forhold til sektorplanen for kollegier og opdateringen af denne.

KTI:

KTI har indledningsvist henvist til KNQI's høringssvar og bestyrelsens skrivelse af 22. februar 2022 i forbindelse med drøftelser i det daværende projektsekretariat i relation til arbejdsgruppen H2 – Erhvervs- Beskæftigelses- og Uddannelsesindsats, jf. det anførte herom ovenfor under indledningen i forslagets almindelige bemærkninger under afsnit 1.1.

KTI fremkommer i forlængelse heraf med en række betragtninger, som ikke omhandler forslagets lovtekst som sådan. Bl.a. anføres det, at 60% af de unge, der forlader folkeskolen, ikke påbegynder en uddannelse, og at det er vigtigt at igangsætte en uddannelse så hurtigt som muligt efter endt folkeskole. Dette vil medføre udfordringer af en anden karakter, hvilket f.eks. omhandler behov for socialpædagogisk støtte, herunder madmødre, tilsyn, iværksættelse af extracurriculare aktiviteter uden for skoletiden og fastholdelse af de unge i uddannelsen. Desuden henvises der til, at det er nødvendigt at udvide de fysiske rammer, herunder værksteder og teorilokaler, og at man i forbindelse med udarbejdelse af resultatkontrakt for 2023-26 drøfter indtænkning af udvidelse af teorilokaler. Dette betyder, at der stadig vil være behov for udvidelse af værkstedsfaciliteter. Herudover anføres det, at der vil være mulighed for, at der uddannes til arbejdsløshed indenfor visse fagområder, da der ikke er nok aftagere i erhvervslivet, hvilket bl.a. gælder autobranschen. Derfor indstilles det, at der udarbejdes procedure for volumenoptag på visse uddannelser for at undgå, at der uddannes til arbejdsløshed. KTI har indstillet til, at det i forbindelse med optag af elever uden praktikplads bliver nødvendigt at opdele optaget i 2 etaper med udarbejdelse af prioriteringslister for, hvem der kan starte på uddannelsen her og nu, og hvem der må vente til en etape 2. KTI har samtidig opstillet et forslag til en prioriteringsliste, hvoraf det fremgår, at lærlinge med indgåede praktikaftaler prioriteres.

Det skal hertil bemærkes, at spørgsmålet om prioriteringer med fordel kan reguleres af de enkelte brancheskolars bestyrelser på grundlag af uddannelsesplanerne for de enkelte uddannelser, hvori også angives optagelseskrav til uddannelsen. Dette kan allerede ske i henhold til de nuværende regler.

Med hensyn til spørgsmålet vedrørende kollegiebehov skal der henvises til det anførte ovenfor i kommentaren til SIK's bemærkning om samme og det fokus, der knytter sig til spørgsmålet i sektorplanen for kollegier og dennes opdatering.

Qeqqata Kommunian:

Endelig har Qeqqata Kommunian anført, at man støtter forslaget og samtidig gerne vil rose udarbejdelsen af høringsmaterialet.